

The Dark Days of Teves: The Siege on Our Inner World

(1) מעוז צור

יָנִימִים נִקְבְּצוּ עָלַי, אֲזִי בִימֵי חֲשֻׁמַּנִּים, וּפְרָצוּ חוֹמוֹת מְגֻדְלִי, וְטָמְאוּ כָּל הַשְּׂמָנִים...

(2) משנה - מסכת מדות, פרק ב, משנה ג

לְפָנִים מְמַנּוּ [=מחומות הר הבית], סוּרְגַּ [lattice], גְּבוּהָ עֲשָׂרָה טְפָחִים. וְשֵׁלֶשׁ עֲשָׂרָה פְּרָצוֹת הָיוּ שָׁם, שֶׁפְּרָצוּם מַלְכֵי יוֹן. חָזְרוּ וּגְדָרוּם, וּגְזָרוּ כְּנֶגְדָם שֵׁלֶשׁ עֲשָׂרָה הַשְּׂתַחֲוִיּוֹת.

(3) בית יוסף - יורה דעה, סימן קעח (ר' יוסף קארו זצ"ל) [1488-1575]

...פירש לנו הסמ"ג, ששני דרכי האמורי יש: 1) אחד משום נוחש 2) ויש אחר משום חוקות הגוים. וענין השני אשר יש לאסור משום חוקות הגוים לפי הנראה לע"ד הוא הדבר אשר שייך בו פריצת דרך הצניעות והענוה ונהגו בו הגוים גם זה אסור...

(4) פרקי אבות – פרק א, משנה ט

שְׂמַעוֹן בֶּן שִׁטָּח אוֹמֵר, הָיוּ מְרַבֵּה לְחַקוֹר אֶת הָעֵדִים, וְהָיוּ זְהִיר בְּדַבְרֵיָהּ, שֶׁמָּא מִתּוֹכָם לְמַדּוּ לְשִׁקֵּר.

5) Motzaei Shabbos Parshas Shemini, Shabbos Mevorchim Iyar, 5739 (1979)¹ –

...According to this [surface level] interpretation, this Mishnah's message is restricted only to judges (and not even to all judges, only those who preside over Bais Din, a very exclusive category, as is obvious from the statements of the Alter Rebbe's Shulchan Aruch). However, the two principles: 1) the tractate Avos was written to instruct one who wanted to learn how to live piously; and 2) the concept that its study between Pesach and Shavuos was intended to prepare us for the acceptance of the Torah imply that the entire tractate is relevant to each of us in our service of G-d.

The Talmud explains that the testimony of witnesses can apply to our personal lives as well. It states "the walls of one's house testify about him." By looking at the books on the shelves, the pictures on the wall, and the absence or presence of Mezuzahs, we can get some idea of who we're talking to.

(6) מלכים ב - פרק כה, פסוקים א-ב

א וַיְהִי בַשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית לְמָלְכוֹ [=צדקיהו], בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ [=עשרה בטבת], בָּא נְבֻכַדְנֶאצַּר מֶלֶךְ בָּבֶל הוּא וְכָל חֵילוֹ עַל יְרוּשָׁלַם, וַיַּחֲנוּ עָלֶיהָ; וַיִּבְנוּ עָלֶיהָ דֵּיק סָבִיב. ב וַתְּבֵא הָעִיר בְּמִצּוֹר, עַד עֲשֵׂתִי עֲשָׂרָה שָׁנָה, לְמֶלֶךְ צְדָקִיָהוּ.

(7) יחזקאל – פרק כד, פסוקים א-ב

א וַיְהִי דְבַר ד' אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית, בַּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי, בְּעֶשְׂוֹר לַחֹדֶשׁ, לְאֹמֵר. ב בֶּן אָדָם, כָּתֹב לָךְ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֵצָם, הַיּוֹם הַזֶּה: סָמֵךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶל יְרוּשָׁלַם, בְּעֵצָם הַיּוֹם הַזֶּה.

¹ Sichos in English - Volume 3 [Free translation from the talks of the Lubavitcher Rebbe, Rabbi Menachem M. Schneerson]

8) בית יוסף – אורח חיים, סימן תקנ [הלכות תשעה באב ושאר תעניות] (ר' יוסף קארו זצ"ל) וה"ר דוד אבודרהם כתב בהלכות תענית (עמ' רנד) שעשרה בטבת הוא משונה משאר תעניות שאם היה חל בשבת לא היו יכולים לדחותו ליום אחר מפני שנאמר בו "בעצם היום הזה" (יחזקאל כד, ב) כמו ביום הכפורים; ולא ידעתי מנין לו זה.

9) תורת משה² – דרוש לז' אדר, דף י. (ר' משה סופר זצ"ל, ה"חתם סופר")

<p>צפירושו הנקרא דן ידן, צענין חודש טבת וידוע דעל לרס טענה כמו יום טבת צו או"ו אין אלו וצענין טענה אצל תענית חלום ונותר להטענות, דבצביל עונג שיט לו סוצטל לרס העתידה לצוא עליו לא וצענה הוא, הילכך תענית ט"ב, דזסו רק על לרס טענה לא דמו טבת, אצל תענית י' טבת זסו על צטל לרס העתידה עונג הוא, וסיה דחי טבת:</p>	<p>ונסחילים עד טגצו הוטחילים ונחרב הצית, וסכה אין לך טכה שאין קללתה ונחצתה, וכל דור טלא נכסה צהו"ק ציוויו כאילו נחרב ציוויו, נולל טבכל טכה וסכה נחמדט חורבן מדט, וסו צכל פעס כטונגיע אוחו יום טל עטקה צטבת, טסתחיל אז לונעלה וטפטט סחורבן, כמו כן צכל דור ודוק, יוטצין צ"ד טלונעלה ונחרין סחורבן טל כל טכה וסכה, ודבר זס ונחווז קלח צקסר הקרכיס, עיין</p>
--	---

10) שולחן ערוך - אורח חיים, סימן תקפ [הלכות תענית - ימים שמתענים בהם] אלו הימים שאירעו בהם צרות לאבותינו וראוי להתענות בהם... בשמונה בטבת נכתבה התורה יונית בימי תלמי המלך והיה חשך בעולם שלשה ימים; ובטי בו לא נודע איזו היא הצרה שאירע בו...

11) להורות נתן – מועדים, חודש טבת (חלק ה, עמ' קכב) (ר' נתן געשטעטנער זצ"ל)

<p>רק עפ"י שכל האנושי צלצד דהיינו פשט, ונמלא שעל ידי זה רצו לעקור מן המורה את שלשת החלקים האחרים של רמו דרוש קוד, וע"כ נחשך העולם ג' ימים, יום אחד צבציל כל אחד משלשת חלקי המורה שרצו היונים לעקורם, כי כל יום הוא צמינה אחרת צמורה וכענין ואומי יום יום ידרושון (ישעיה נ"ח צ').</p>	<p>והנה אם המורה היא רק עפ"י שכל אנושי, א"כ אין צו אלא פשט צלצד, וכמו כל דבר אנושי שאי אפשר לדרוש צו דברים שאינם מפורשים. אולם מכיון שהמורה היא חכמת השי"ת נתונה מן השמים, ממילא יש לדרוש צה צדרך פרד"ס, פשט רמו דרוש קוד. ועל כן כשתרגמו את המורה ליונית, והיינו שרצו לפרשה</p>
---	---

12) שפת אמת - פרשת מקץ, שנת תרל"ג (ר' יהודה אריה ליב אלתר מגור זי"ע) [1847-1905]

חלום פרעה שזכר בתורה ודאי מרמז לענין פנימי וכתבתי כבר כי לכל ז' המדות שבאדם אהבה יראה כו' יש להם לטוב ולרע. ואא"ז מו"ר ז"ל הי' אומר: שכל אלה המדות שהם לגשמיות הם כמו משל שיראה אדם איך לאהוב ולירא מהשי"ת יותר מלדברים גשמיים כו'. אך שצריכין לראות שלא להיות נטבע במשל זה. וי"ל שזה שפרות הרעות בלעו הטובות ולא נודע כי באו כו'. אף שכל החיות שלהם הפנימיות שהוא טוב. אך שלא ניכר זה. ועי"י מדת יוסף הצדיק נפתח זה השער הסגור ונתוודע כי העיקר הפנימיות כנ"ל. וזה שכי"י ויפתח יוסף את כל אֲשֶׁר בָּהֶם. פרשנו כבר. "בהם" קאי אשנות הרעב בעצמם כו' כנ"ל. וכן בכל שבת קודש שהוא בחי' יוסף ג"כ נפתח כנ"ל שימי החול הם מלאכות גשמיות. והשבת הוא חיות הפנימי של ימות החול. כי בגשמיות חול מכין לשבת. ובפנימיות רק פותח חיות ימות החול כנ"ל.

² חלק שני - ויקרא, במדבר, דברים (נדפס בשנת תשס"ה)

13) בראשית (ויצא) - פרק כח, פסוקים י-יא

(י) וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שֶׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה: (יא) וַיִּפְגַּע בְּמִקְוֹם וַיֵּלֶךְ שָׁם כִּי בָא הַשֶּׁמֶשׁ וַיִּקַּח מֵאֲבְנֵי הַמִּקְוֹם וַיִּשֶׂם מִרְאֲשֵׁתוֹ וַיִּשְׁכַּב בְּמִקְוֹם הַהוּא:

14) מדרש בראשית רבה – פרשה סח

רבי יהושע בן לוי פתח קריה בגלות.

15) בראשית (ויצא) – פרשה כח, פסוק כ

וַיֵּדֶר יַעֲקֹב נֶדֶר לֵאמֹר אִם יְהִיֶה אֵלָיִם עֲמָדִי וְשָׁמְרָנִי בְּדַרְךְ הַזֶּה אֲשֶׁר אָנֹכִי הוֹלֵךְ וְנָתַן לִי לֶחֶם לֶאֱכֹל וּבְגָד לְלַבֵּשׁ.

16) מסכת חגיגה דף יב.

ואמר רב יהודה אמר רב: בשעה שברא הקב"ה את העולם היה מרחיב והולך כשתי פקעיות של שתי, עד שגער בו הקב"ה והעמידו, שנאמר "עמודי שמים ירוּפּוּ וַיִּתְמָהוּ מִגְּעַרְתּוֹ" והיינו דאמר ר"ל מאי דכתיב "אני א-ל-שקיי" (בראשית לה, יא)? **אני הוא שאמרתי לעולם די.**

17) נתיבות המוסר – מאמר ג'³, עמ' מא (ר' אברהם שמואל פינקל זצ"ל)

מצינו כי הקב"ה אמר לעולמו די (ב"ר). רגילים לפרש כי אמירה זו ענינה צמצום והגבלה שהוטלו על הבריאה, ויוצא שהבריאה נמצאת עכשו במצב של קטנות וצמצום, אולם לא כן הוא הדבר... **אולם פירוש המאמר "שאמר לעולמו די" הוא דוקא להיפך, הפירוש הוא שיש די ספוק ככל הצורך בעולם, שכל מה שעשוי להיות מצוי, מצוי הוא בזו הבריאה, כי על כן, העולם הזה אם נדמה הוא לנו כבריה שפלה, אבל באמת הריהו כלי מחזיק למודים נאצלים...⁵**

18) עבודת פנים – פרק א, אות סה (ר' אהרן יוסף לוריא זצ"ל)

<p>למסור עצמו כקרבן להשי"ת, וע"ז השיב לו א' יראה לו השה לעולה בני, היינו שלזה צריך סייעתא דשמיא ואולי זה כונת המשל המובא בתולדות, באחד שרשם כל זוחפצים ואח"כ לא מצא את עצמו.</p>	<p>סה. ויאמר הנה האש והעצים ואי השה לעולה (בראשית כב—ז). ע"ד רמז עצים היינו העצות וההכנה לעבודתו ית', אש היינו התלהבות ואי השה לעולה שאחרי כל זה עדיין לא הגיע לנקודה הפנימית</p>
--	---

³ "הכוחות הגלומים שבאדם"

⁴ משפיע רוחני בישיבת חברון ובנו של הסבא מסלבודקא זצ"ל

⁵ וכעין זה מצאנו בנתיבות שלום לפרשת לך לך (עמ' סב) ז"ל: "מובא ביסוד העבודה (ח"ד א, ב) בשם האר"י הק', דאינו דומה אדם לאדם מיום בריאת אדם והלאה ואין אדם אחד יכול לתקן מה שעל חברו לתקן. והיינו שלכל אדם יש את יעודו ותפקידו אותו עליו לתקן בחייו, ובכלל זה גם הענין המיוחד עבורו ירד לעולם לתקנו כידוע. והקב"ה מעמיד לכל אחד את כל הנסיבות והתנאים שיוכל על ידם לתקן את אשר מתפקידו לתקן, ולמלאות יעודו ותפקידו בעולמו. כל תנאי החיים של האדם בגשמיות וברוחניות, הטובים והרעים, כולם ניתנו לו כפי השייך לתיקון עולמו, שרק ע"י תנאים אלו יוכל להגיע ליעודו, ובלעדיהם לא יוכל לתקן את אשר תפקידו לתקן" עכ"ל.